

Müzik Eğitiminde Kokas Pedagojisi Kokas Pedagogy in Music Education *

Tuğba ÇAĞLAK EKER*

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı,
tugbacaglak@windowslive.com

Makalenin Geliş Tarihi: 02.02.2020

Yayına Kabul Tarihi: 11.05.2020

ÖZ

Kodály yaklaşımının deneyim merkezli bir uzantısı olarak ifade edilen Kokas pedagojisinin temeli, çocukları müziğin mutlak algısına doğru yönlendirmede kullanılacak en iyi yöntemin etkinlik, hareket, dinleme ve yaratıcı çalışma yolu ile gerçekleştirilebileceği düşüncesine dayanmaktadır. Kokas pedagojisine göre, eğitimlerde dinlenen müziğe ilişkin fiziksel olarak anında yanıt verilerek, müzikteki her türlü değişiklik hareket yolu ile yansıtılır. Bu uygulamada amaç, bireyin yalnızca müziği dinlemesi değil, yorumlaması ve kendi iç dünyasını ifade ederek geliştirmesidir. Eğitim sürecinde müziğin bir bütün olarak algılanmasını hedefleyen bu yaklaşım, yalnızca çocukları değil gençleri, engellileri ve yetişkinleri de kapsamaktadır. Bu araştırmada, müzik pedagoğu ve müzik psikoloğu olan Klára Kokas'ın geliştirdiği Kokas Pedagojisi'ni tanıtmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Klára Kokas, Kokas Pedagojisi ve bu pedagojiyi uygulayan kurumlar incelenmiştir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada, verilere ulaşmak için doküman inceleme yolu ile literatür taranmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Klára Kokas, Kokas pedagojisi, Müzik, Müzik eğitimi, Müzik psikolojisi

ABSTRACT

The basis of the Kokas pedagogy, expressed as an experience-centered extension of the Kodály approach, is based on the idea that the best method that can be used to direct children towards the absolute perception of music can be achieved through activity, movement, listening and creative work. According to the Kokas pedagogy, all kinds of changes in music are reflected by motion with intense music listening and instantly responding physically to the music. In this practice, the aim is not only for the individual to listen to music but also to exposition and develop their own world by expressing it. Aiming to perceive music as a whole in the educational process, this approach includes not only children but also youth, disabled people and adults. In this research, it is aimed to introduce the Kokas Pedagogy developed by Klára Kokas, a music

---

* **Alıntı:** Çağlak Eker, T. (2020). Müzik eğitiminde kokas pedagojisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(2), 813-828.

pedagogue and music psychologist. For this purpose, Klára Kokas, the Kokas Pedagogy and the institutions that apply this pedagogy are examined. In this research, which is a qualitative study, the literature was scanned through document analysis to reach the data and the data obtained were analyzed.

Keywords: Klára Kokas, Kokas pedagogy, Music, Music education, Music psychology

GİRİŞ

21. yüzyılda her alanda süregelen gelişmelerle birlikte, toplumsal bağlamda keşfedici bir düşünce sistemine yönelik ihtiyaç konusu, bir gereklilik olarak kendini göstermektedir. Bu keşfedici düşünce sisteminin oluşturulma temelini, yaratıcılığın geliştirilmesine dayandığı söylenebilir. "Bireylerde yaratıcılık bilişsel, duygusal, çevresel ve motivasyonel etmenlerin bir araya gelmesiyle mümkün olmaktadır" (Chuying ve Hui, 2010, s. 50). Bu etmenler doğrultusunda oluşturulan müzik ve deneyim temelli çalışmalar, etkinlikler ve oyunlar, özellikle okul öncesi dönemde eğitim sürecinin bir parçası olarak, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bağlamda bu yaş grubu çocukların yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Müzik öğretim yaklaşımları incelendiğinde Carl Orff, Émile Jaques-Dalcroze, Zoltán Kodály'ın deneyim odaklı yöntem ve tekniklerle, bireyin yaratıcılığının desteklenmesi ve geliştirilmesi yönünde bir görüşe sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca 1960'lı yıllarda Zoltán Kodály, okulda müzik eğitimi alan çocukları düzenli olarak izleyen Klára Kokas tarafından başlatılan dört yıllık, çok merkezli bir çalışmayı teşvik etmiştir. "Elde edilen sonuçlar, normal eğitimdeki akranları ile karşılaştırıldığında müzik aktivitelerine katılan çocuklar için aritmetik, yazma ve yaratıcı problem çözme ve hareket alanındaki gelişimleri daha iyi bir sonuç göstermiştir" (Barkóczi-Pléh, 1982'den akt. Smuta ve Buzás, 2017, s. 364).

Kodály'ın öğrencilerinden biri olan Klára Kokas, Kodály'ın müzik öğretim yaklaşımı ışığında uzun yıllar boyunca çocuklarla yapmış olduğu bu çalışmalardan yola çıkarak *Kokas Pedagojisi* olarak bilinen kendi müzik yaklaşımını geliştirmiştir. Kodály yaklaşımının deneyim merkezli bir uzantısı olarak ifade edilen Kokas pedagojisinin temeli, çocukları müziğin mutlak algısına doğru yönlendirmede kullanılabilecek en iyi

yöntemin etkinlik, hareket, dinleme ve yaratıcı çalışma yolu ile gerçekleştirilebileceği düşüncesine dayanmaktadır.

Klára Kokas

Macar müzik pedagogu ve müzik psikoloğu olan Klára Kokas, 1929 yılında Macaristan'ın kuzeybatı bölgesinde yer alan Szany köyünde dünyaya gelmiştir. Müzik eğitimini *Franz Liszt Müzik Akademisi*'nde alan Kokas, 1950 yılında bu okuldan müzik eğitimcisi olarak mezun olmuştur. 1965 ve 1970 yılları arasında *Eötvös Loránd Üniversitesi'nde (ELTE)* pedagoji ve psikoloji çalışmaları yaparak doktorasını tamamlamıştır. 1954-1965 yılları arasında Szombathely'de bulunan bir ilkokulda müzik bölümünü kurarak burada müzik eğitimi vermiş ve okul korosunu yönetmiş, ardından *Öğretmen Eğitim Enstitüsü'nde* ve daha sonra *Ferenc Münnich Huzurevi'nde* öğretmenlik yapmıştır. Aynı zamanda bu süreç içerisinde Budapeşte'ye de giderek kimsesiz çocuklar için terapötik seanslar düzenleyerek müzik eğitimi vermiştir.

Doktorasını tamamlamasının ardından 1970 yılında ABD'nin Massachusetts eyaletinin Boston şehrinde bulunan *Kodály Müzik Enstitüsü'ne* giderek üç yıl süren müzik eğitim çalışmaları yapmıştır. Amerika'daki çalışmalarının ardından 1973 yılında Macaristan'a dönerek Kecskemét'te bulunan *Liszt Ferenc Müzik Akademisi Kodály Enstitüsü'nde* doçent olarak çalışmaya başlamıştır. Aynı zamanda *Macar Bilim Akademisi* tarafından düzenlenen bir okul reformu denemesine katılarak estetik eğitim ile ilgili 15 yıl süren deneysel çalışmalar yapmıştır.

Kokas, pedagojik çalışmalarında bir araç olarak müziği kullanarak dinleme, dikkat, yaratıcılık, insan ilişkileri ve sosyal kabule odaklanmıştır. Kokas pedagojisine göre, eğitimlerde dinlenen müziğe ilişkin fiziksel olarak anında yanıt verilerek, müzikteki her türlü değişiklik hareket yolu ile yansıtılır. Bu uygulamada amaç, bireyin yalnızca müziği dinlemesi değil, yorumlaması ve kendi iç dünyasını ifade ederek geliştirmesidir. Eğitim sürecinde müziğin bir bütün olarak algılanmasını hedefleyen bu pedagoji, yalnızca çocukları değil gençleri, engellileri ve yetişkinleri de kapsamaktadır.

1989 yılı itibari ile tümüyle Kokas pedagojisinin uygulandığı *Klára Kokas Agape Müzik-Yaşam Vakfı*'nın kurucusu olarak yöneticiliğini yapmış ve vakfın düzenlediği öğretmen eğitimi kurslarında eğitimler vermiştir. Kokas farklı gruplara da yönelerek görme engelli çocuklar için terapötik bir müzik eğitimi yönetmiş, hamile ve yeni doğum yapmış anneler için dersler vermiş daha sonra da aileler için müzik aktivitelerine yönelerek ebeveynlere eğitim vermiştir.

Geliştirmiş olduğu pedagoji ve müzik eğitim ile ilgili birçok kitap yayımlamış; Kokas pedagojisi uygulamalarını içeren film ve videoları büyük dikkat çekmiştir. Avrupa, Amerika ve Avustralya'da bulunan birçok müzik okulundan misafir eğitimci olarak davet almıştır. Müzik eğitimi ve terapisi üzerine yapmış olduğu bu çalışmalardan dolayı kendi ülkesi olan Macaristan'da beş kez ödüle layık görülmüştür. Ayrıca Yunanistan'da da uluslararası bir ödül almıştır. 2010 yılında ABD'nin Teksas eyaletinin Arlington şehrinde hayata veda etmiştir.

Problem Durumu

İlgili literatür incelendiğinde, Türkiye'de uygulanmakta olan müzik öğretim yaklaşımları arasında Kokas Pedagojisi'ne ilişkin bir çalışmaya rastlanılmamış olması bu araştırmanın problem durumunu oluşturmuştur.

Amaç

Araştırmada, müzik pedagoğu ve müzik psikoloğu olan Klára Kokas'ın geliştirdiği Kokas Pedagojisi'ni tanıtmak amaçlanmıştır. Bu amaçtan yola çıkarak aşağıda yer alan alt amaç ifadelerine cevap aranmıştır;

- Klára Kokas'ın geliştirdiği Kokas Pedagojisi nedir?
- Kokas Pedagojisi eğitimlerine ilişkin uygulama örnekleri nelerdir?

Önem

Müzik eğitimi yaklaşımları ile ilgili literatür incelendiğinde Orff, Suzuki, Dalcroze ve Kodály yaklaşımlarına ilişkin çalışmaların bulunmasına karşın, Kokas pedagojisine ilişkin yapılan bir çalışmaya rastlanılmamış olunmasından yola çıkılarak yapılan bu

araştırmanın, müzik eğitime sağlayacağı katkı bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın, müziği bir araç olarak kullanan ve yalnızca bir müzik eğitimi yaklaşımı olarak görülmeyen Kokas Pedagojisi'nin farklı yaş grubu ve engelleri de kapsayan yapısına ışık tutması bakımından eğitimin farklı branşlarına da yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmaya ilişkin verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Betimsel araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bu araştırma genel tarama modelinde nitel bir çalışmadır. "Nitel araştırma; çeşitli olay ve olguların, buldukları ortamlar içerisinde, detaylı bir inceleme sonucu keşfedilmesi, anlaşılması ve yorumlanması esasına dayanan bilimsel bir çalışmadır" (Tıkaç, 2015, s. 360).

Klára Kokas ve Kokas pedagojisinin araştırılıp incelendiği bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına örnektir. "Durum çalışması araştırması, araştırmacının zaman içinde sınırlandırılmış bir veya birden çok durumu ayrıntılı olarak, birden çok bilgi kaynağını içeren derinlemesine veri toplama yoluyla (örneğin, gözlemler, röportajlar, görsel-işitsel materyaller, belgeler ve raporlar) bir durum ve durumun temalarını sunduğu nitel bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır" (Creswell ve Poth, 2018, s. 96).

Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin verilere ulaşmak için doküman inceleme yolu ile literatür taranmış, müzik öğretim yaklaşımlarından yola çıkarak Klára Kokas ve Kokas pedagojisi ile ilgili verilere bilimsel makale, bildiri, tez, kitap ve internet kaynaklarından ulaşılmıştır.

Etik Kurallara Uygunluk

Çalışmada, *YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*'nde belirtilen tüm kurallara uyularak, literatürden elde edilen veriler olduğu gibi aktarılmış ve atıflar uygun bir biçimde belirtilerek kaynaklar bölümünde sunulmuştur. Kokas pedagojisinin temel ilkeleri ve uygulamalarının açıklandığı bu çalışmada etik kurul izni ve/veya yasal/özel izin alınması gerekmemiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen bulguların özetlenip yorumlanarak analiz edildiği bu çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. "Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde temel amaç, elde edilen bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır" (Dawson, 2009, Akt: Özen ve Arslan Hendekçi, 2016, s. 625).

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde alt amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgulara ilişkin verilere yer verilmiştir.

Kokas Pedagojisi

Şarkı söyleme, dinleme ve yansıtmayı temel alan Kokas pedagojisi, Kodály yaklaşımının bir uzantısı olarak düşünülebilir. "Kodály yaklaşımının gerçekleştirilmesinde Kokas pedagojisi, tam bir bütünsel eğitim yararına duygusal temel, fiziksel farkındalık ve müzikal bilginin deneyime dayalı tezahürü olarak kendini göstermektedir" (Körtvési ve Deszpot, 2018, s. 34). Ayrıca bu pedagoji, müziğin hareketle algılanmasına odaklanan yönü ile aynı zamanda Dalcroze yaklaşımının ritmik yöntemi ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 1. Klára Kokas (Gábor, 2015)

Kokas pedagojisi, müziğin duygusal, bilişsel ve davranışsal bağlamda ifadesi ile çocuklardaki empati duygusunun değerlendirilmesini ve geliştirilmesini hedeflemektedir. Ayrıca objektif bir gözlem ile oluşan empati duygusunun bir uzantısı olarak toplumsal bağlamda insanlarla olan ilişkilerinde farkındalık sağlamaktadır. "Kokas, pedagojik yaklaşımını çocukların yaratıcılığı, insan ilişkileri, başkalarını kabul ve onlara tamamen dikkat etme üzerine odaklamıştır. Bu dünya görüşü ve ideolojisi çocuk merkezli bir duyarlılık üzerine inşa edilmiş, müzik ise onun başlıca pedagojik kaynağı olmuştur" (Szekely, 2018, s. 116).

Kokas pedagojisinde eğitimler birbirini takip eden beş bölümden oluşmaktadır:

- Giriş şarkısı
- Isınma
- Klasik müzik eserinin dinlenmesi
- Dans ve duygu paylaşımı

- Veda

Eğitimin ilk aşaması olan giriş şarkısı bölümü, şarkı içerisinde kişilerin isimlerinin söylenmesi ile bir tanışma ve kabul niteliği taşımaktadır. Ardından gelen ısınma bölümü ise katılımcıların halk şarkıları eşliğinde dans ve oyunlara katıldığı, bir sonraki aşamalarda gerçekleştirecekleri doğaçlama hareketlere hazırlık niteliğinde etkinliklerin yapıldığı bir bölümdür. Kokas pedagojisi, dinleme ve dinlediğini hareketlerle yansıtmaya odaklıdır. Eğitimin üçüncü bölümünde çocuklar veya eğitime katılmış olan yetişkinler eğitmen tarafından belli bir amaçla seçilmiş olan klasik müzik eserini birkaç kez dinlerler. Bu klasik müzik eseri yaklaşık iki dakika uzunluğunda, uzun bir eserin bir bölümü veya kısa bir eser olmaktadır. "Yaklaşımın göre, popüler müzik hassas, analitik işleme gelişimi için uygun olmadığından çocuğun farklı duygusal gelişimi için de elverişli değildir; hayal gücünü ve deneyimini engeller. Kokas programı içerik olarak halk müziği ve klasik müzikten yararlanmaktadır" (Deszpot, 2009, s. 5).

Eğitimin dördüncü bölümünde eğitmen, eseri dinleyen katılımcılardan özgürce hareket etmelerini isteyip eser devam ederken kendi içlerinden gelen, doğaçlama hareketler yapmaları için onları teşvik etmektedir. "Kokas'ın açıkladığı gibi amaç, hayal gücünün tam olarak bütünleşmesi, hareket ve müziği tek, birleşik bir deneyime dönüştürmektir" (Kokas, 1999, Akt: Vass ve Deszpot, 2017, s. 3). Dans ve duygu paylaşımının ardından veda etkinliği ile eğitim sona ermektedir.

Klasik müzik eserinin dinlenilmesinin ardından gerçekleştirilen doğaçlama hareket etkinliği ile müziğin bedensel bağlamda algılanması sağlanmaktadır. "Müziğin metaforik niteliklerine yanıt veren çocuklar, kendilerini ve etraflarındaki dünyayı dönüştürerek genellikle ayrıntılı hikayeleri jestler ve hareketlerle dramatize etmektedirler. Kolektif yansıma aşaması, çocukları, bu dönüşümleri ve anlatımları gösteri (hareketlerini sergileyerek) veya sözlü ifade (düşünce ve yansımaları paylaşma) yoluyla paylaşmaya davet etmektedir. Böylece yaratıcı hayal gücü temel olarak harekete dayalı kalmaktadır ancak sözlü ifadelerle çevrilebilir veya dönüştürülebilir" (Vass ve Deszpot, 2017, s. 3).

Dansa benzer nitelikte olan müzik eşliğinde yapılan bu özgür hareketler, aynı zamanda dinlenen müziğin ezgi, ritim, tempo veya dinamikler gibi önemli özellikleri ile senkronize olarak yansıtılmasının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. "Kokas'a göre öğrenciler bu hareketlerle, birbirinden ayrılmaz bir şekilde ancak serbest olarak seçilen sırayla ritmi, melodik kadansları, pozisyon değişimlerini, uyumu, armoniyi, birbirlerine cevapları, diyaloglarını, bir araya gelmelerini, farklı parçaların ayrılmasını veya uyum içinde harmanlanmasını keşfederler" (Kokas, 2003, Akt: Tiszai, 2016, s. 8). Müzikal öğelerin algılanmasına ek olarak duygu ve hayal gücünün de açığa çıkması ile dinlenen klasik müzik eseri bütünsel anlamda her özelliği ile ifade edilmektedir.

Kokas pedagojisinde bu çalışma ile öğrencilerin klasik müziğe olan deneyimsel ilgileri ve bu bağlamda ve yaratıcılıkları geliştirilmektedir. Bununla birlikte klasik müzikteki formal yapılar ve analiz düşüncesi de içselleştirilmektedir. Kokas'ın belirttiği üzere, "Müziğin malzemesi rasyonel bilgi taşımamaktadır, ancak net yapısı ve anlaşılır formu ile ayırt edilir. Müzik eğitiminde biçim ve yapının algılanması, tanınması ve yeniden yapılandırılması esastır. Müzik eğitimi sırasında müziğin soyut malzemesinde belirgin olan yapı, çocuk için desen ve model biçimini alır. Buna ek olarak, müzik duyguları ifade eder ve aynı zamanda bir motivasyon kaynağıdır. Müzikle ilgili faaliyetlerde bulunurken çocuk bu duyguları algılar, üretir ve müzik modeline göre onlardan duygusal modeller oluşturur" (Kokas, 1970, s. 49).

Kokas pedagojisi çoğunlukla erken yaş gruplarında uygulanmasına rağmen yalnızca çocuklar için geliştirilen bir yaklaşım değildir. Kokas gençler, yaşlılar, ebeveynler ve engelliler gibi çok farklı gruplarda bu pedagojisinin uygulamalarını ve çalışmalarını yapmıştır. Kendiliğinden oluşan hareketlerle müzik için fiziksel yanıt verilmesine dayanan bu yaklaşım, müzik ve fiziksel ifade arasında bağlantı kurarak, aidiyet duygusunu güçlendiren anlamlı ve eğlenceli iletişim yolları sağlamaya yeni bir yol açmaktadır. "Bu eğitim, sıklıkla unutulmuş estetik ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra çoklu engelli bireylerin müzikle duygusal bir ilişki geliştirmelerine, zorlu davranışları azaltmalarına ve sosyal etkileşimleri cesaretlendirerek müziğe bedensel tepkiler vermelerine yardımcı olmaktadır" (Luca, 2018, s. 85).

Engelli bireyler için yapılan Kokas eğitimleri üç bölümden oluşmaktadır:

- Giriş şarkısı
- Dinleme etkinliği
- Bitiriş şarkısı

"Giriş şarkısı, engelli bireyler için faaliyetlerin önemli bir parçasıdır, çünkü katılımcıların etkinliği tanımalarına yardımcı olmaktadır. İsimli şarkı söyleme etkinliği, her bir katılımcıyı oturuma davet etmek için hem eğitimde hem de terapide etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Giriş şarkısı, tanıdık şarkının bir güvenlik alanı yaratmasına yardımcı olduğu ve zaman zaman katılımcıların önceki oturumları hatırlamalarına izin verdiği sembolik bir kişisel davettir. Bu eğitim sırasında katılımcılar 30 dakikalık sürenin tamamı boyunca sadece bir parça müzik dinlerler, çünkü başlangıçta dinledikleri müziğe alışmak ve onları tanımak için daha fazla zamana ihtiyaçları vardır. Bitirişte, giriş şarkısına benzer şekilde katılımcıların adlarının bireysel olarak belirtildiği, çoğunlukla yumuşak fiziksel temasın eşlik ettiği aynı kapanış şarkısının söylenmesi önerilmektedir" (Luca, 2018:98).

Kokas Pedagojisi Eğitimlerine İlişkin Uygulama Örnekleri

Kokas yaklaşımının bilimsel olarak gelişimi henüz yeni olarak kabul edilmektedir. Kokas'ın yapmış olduğu çalışmalarına ve eğitimlerine ilişkin video kayıtları ve belgeleri *Liszt Ferenc Müzik Akademisi Kodály Enstitüsü Kütüphanesi*'nde yer almaktadır. Kokas pedagojisinin tanıtılması ve eğitimci yetiştirilmesine yönelik eğitim ve seminerler *Klára Kokas Agape Müzik-Yaşam Vakfı* tarafından yürütülmektedir. Ayrıca *Liszt Akademisi*'nin müzik öğretmeni programında da Kokas pedagojisi eğitimine yer verilmektedir.

Western Sydney Üniversitesi Eğitim Bölümü'nden Eva Vass ve *Liszt Ferenc Müzik Akademisi*'nden Gabriella Deszpot'un "Introducing experience-centred approaches in music teacher education-Opportunities for pedagogic metamorphosis" başlıklı çalışmalarında (2017) *Kodály Enstitüsü*'nde öğrenim gören yüksek lisans öğrencilerine (n=13) uyguladıkları Kokas Pedagojisi eğitiminin yansımalarını incelemişlerdir.

Betimsel analiz ile incelenen bu davranışsal yansımalarda öğrencilerin pedagojinin ötekiliğine ilişkin algılarında ortak noktalar görülmüş ve bu ötekiliği anlama biçimiyle bağlantılı olarak özgürlüğün nasıl anlamlandırıldığı ve didaktik öğretim stratejilerinin olmamasına nasıl tepki verdikleri gibi çeşitli deneyimlere dikkat çekilmiştir. Sonuç olarak, çoğu öğrencinin hem kişisel hem de pedagojik olarak dönüştürücü bir deneyime sahip oldukları tespit edilmiştir.

Vass'ın *Liszt Ferenc Müzik Akademisi Kodály Enstitüsü* ile yapmış olduğu "Musical co-creativity and learning in the Kokas pedagogy: Polyphony of movement and imagination" başlıklı çalışmasında (2019) ise hareket ve müzik arasında senkronizasyon, yönlendirme ve bunlardan evrimleşen yaratıcı uyuma odaklanılarak öğrencilere ($n=10$) üçer saatlik dokuz oturumdan oluşan eğitimler verilmiş, çalışmaların video kayıtları betimsel analiz edilmiştir. Bulgular doğrultusunda odak öğrenci topluluğunda söyleşimsel bağda sonsuzluk tespit edilmiştir, deneyimle oluşan derin bir uyum yakalanmış ve böylece katılımcıların farkındalığında akıcı, karşılıklı olarak duyarlı, tepkisel bedensel bir diyalog yoluyla doğal bir devamlılık sağlanmıştır. Sonuç olarak gözlemlenen ortamda gerçekleşen Kokas Pedagojisi eğitimi ile tanıma ve ilişkilendirmenin yeni, yaratıcı algılama biçimlerinin çeşidi olduğu kanıtlanmıştır.

Profesyonel bir müzisyen, müzik ve hareket araştırmacısı olan Zsuzsa Pásztor, Kokas Pedagojisi eğitiminde çocukların hareketleri üzerine bir çalışma yapmıştır. Video analizleri sonucunda "sese doğaçlama olarak verilen bedensel tepkinin entelektüel kavramlardan felsefi olarak çok daha büyük olduğunu, bu nedenle küçük çocukların entelektüel olarak yaklaşamayacakları karmaşık müzik yapıtlarını algılayabildiğini ve tepki verebildiğini belirtmiştir"(Pásztor, 2003, Akt: Tiszai, 2016, s.8).

Inkeri Ruokonen'in okul öncesi grubu ile yapmış olduğu "The imaginative minds - the relationship between the artistic experiences of preschool children and the development of empathy and prosociality" başlıklı çalışmasında (2004), Kokas Pedagojisi'nin müzik dinleme yaklaşımı temel alınarak çocukların eylemleri ile ilgili temel faktörlere, empati ve prososyal davranışlarına odaklanılmıştır. Video kayıtlarında çocukların yaratıcı zihinlerini oyun ve sanatta yeni fikirler oluşturmak için kullandıkları, ayrıca müziksiz

grupların yine kendi müzikal doğaçlamalarını sergiledikleri görülmüştür. Bulgular doğrultusunda bir çocuğun zihinsel süreçlerinin bir sembolü olarak herhangi bir sanat ve oyun biçiminin, çocuğun tüm gelişim aşamalarına ve deneysel nüanslarına kadar uzanan bir “açık şema” olarak etki edebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kokas pedagojisi müziğin araç olarak kullanılarak çocuğu/bireyi merkez alan deneyim odaklı bir yaklaşım olarak ifade edilebilir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda müzik eğitiminde Kokas pedagojisinin, Kodály yaklaşımının bir uzantısı olarak şarkı söyleme, dinleme ve yansıtmayı temel aldığı, müziğin hareketle algılanması ve hissedilmesi düşüncesi bakımından Dalcroze yaklaşımı ile benzerlik gösterdiği, çocuklarda müzik yolu ile empati duygusunun değerlendirilmesi ve geliştirilmesi ile toplumsal bağlamda insanlarla olan ilişkilerinde farkındalık yarattığı, hayal gücünü hareket ve müzik bağlamında bütünleştirerek yaratıcı düşünme sistemini geliştirdiği, müziği bir araç olarak kullanarak çocuğun iç dünyasını hareket yolu ile dışa vurmasını sağladığı, çoğunlukla okul öncesi dönemdeki çocuklar için uygulamaları yapılırsa da engelli bireyler, gençler, yetişkinler, ebeveynler ve yaşlılar için de uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde Kokas pedagojisinin, eğitim fakültelerinde özel öğretim yöntemleri dersi kapsamı içinde yer alması, bu pedagoji ile pratik çalışmalar yapılabilir şekilde öğretmen adaylarının katılım sağladığı uygulamalar yapılması, okul öncesi ve özel eğitim kurumlarında çalışan eğitimcilerle hizmet içi eğitim kapsamında çalışmalar yapılması, sosyal hizmetler kurumunun çeşitli birimlerine yönelik uygulamalar önerilmektedir. Toplum yararına yapılabilir çalışmalar bağlamında rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri veya sosyal hizmetler kurumunun çeşitli birimlerine yönelik uygulamalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Chu-ying, ve Hui, A. N. (2010). Creativity in early childhood education: Teachers' perceptions in three. *Thinking Skills and Creativity* , 49–60.
- Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2018). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (4 b.). California, USA: Sage.
- Deszpot Gabriella (2009): Zenei átváltozás. Kokas Klára komplex művészeti programja, mint pedagógia és terápia In. *Parlando. Zenepedagógiai folyóirat. 51. évfolyam, 2009. 6. szám 5-11.* January24,2020 from <http://www.parlando.hu/2009-6-02-03-Kokas-Klara-1.htm>.
- Gábor, A. (2015). Elhunyt Kokas Klára. Retrieved December 23, 2019, from http://nol.hu/kultura/elhunyt_kokas_klara-539421.
- Kokas, K. (1970). Kodaly's Concept of Music Education. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 22, 49–56. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/40317114>
- Körtvési , K. ve Deszpot, G. (2018). Applying the Kokas pedagogy in the teacher training programme of the Liszt Academy. In *Music Pedagogy in the 21th Century in the Footsteps of Kodály.* (pp. 34–35). Budapest: Liszt Academy of Music.
- Özen, F. ve Arslan Hendekçi, E. (2016). Türkiye’de Eğitim Denetimi Alanında 2005–2015 Yılları Arasında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Betimsel Analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 620–650.
- Ruokonen, I. (2004). The imaginative minds - the relationship between the artistic experiences of preschool children and the development of empathy and prosociality. *The Second International Conference on Imagination and Education, July 14-17, 2004, Vancouver.*
- Smuta, A. ve Buzás, Z. (2017). Aspects of Kodály’s Music Pedagogy. *Civic Review* (13), 357–370.
- Szekely, C. I. (2018). Characteristics of Klara Kokas’s Pedagogical Methods and Kokas-course at Liszt Academy in Budapest. *Hungarian Educational Research Journal*, 8(4), 116–119. doi: 10.14413/HERJ/8/4/11
- Tıkaç, S. (2015). *Nitel veri analiz programlarının veri analizinde kullanımı: Nvivo'ya bir bakış.* F.N. Seggie & F. Bayyurt (Edt.) *Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar.* Ankara: Anı.
- Tiszai, L. (2016). The Spirit of Zoltán Kodály in Special Education: Best Practices in Hungary. *Musica Est Donum*, 1–19. Retrieved from

- https://www.researchgate.net/publication/308096457_The_Spirit_of_Zoltan_Kodaly_in_Special_Education_Best_Practices_in_Hungary
- Tiszai, L. (2018). Therapeutic Application of The Kokas-Method in Music Therapy for People with Severe Disabilities. *Journal of Russian & East European Psychology*, 55(1), 85–105. doi: 10.1080/10610405.2018.1491241
- Vass, E. ve Deszpot, G. (2017). Introducing experience-centred approaches in music teacher education—Opportunities for pedagogic metamorphosis. *Thinking Skills and Creativity*, 23, 1–16. doi: 10.1016/j.tsc.2016.11.003
- Vass, E. (2019). Musical co-creativity and learning in the Kokas pedagogy: Polyphony of movement and imagination. *Thinking Skills and Creativity*, 31, 179-197. doi.org/10.1016/j.tsc.2018.12.004

ORCID

Tuğba ÇAĞLAK EKER <https://orcid.org/0000-0003-1062-4645>

SUMMARY

Purpose

Klára Kokas, one of the students of Kodály, has developed her own music approach known as Kokas Pedagogy based on studies she has done with children for many years in the light of Kodály's approach to music teaching. Expressed as an extension centered on experience of the Kodály approach, the basis of Kokas pedagogy is based on the idea that the best method that can be used to guide children towards the absolute perception of music can be achieved through activity, movement, listening and creative work. In this study, it is aimed to introduce the Kokas Pedagogy, developed by Klára Kokas, a music pedagogue and music psychologist.

Although there have been studies on Orff, Suzuki, Dalcroze and Kodály approaches, it is thought that this research, based on the fact that no study on Kokas pedagogy has been found, is important in terms of the contribution it will make to music education.

Method

This research is a qualitative study that adopts descriptive research methods and techniques. This study, in which Klára Kokas and Kokas pedagogy are investigated and examined, is an example of case study from qualitative research methods. In order to obtain the data related to the research, the literature was scanned through document examination and the data related to Klára Kokas and Kokas pedagogy based on music teaching approaches were obtained from scientific papers, papers, theses, books and internet sources. Descriptive analysis method was used in this study, in which the findings were summarized and interpreted and analyzed.

Findings

Kokas focused on listening, attention, creativity, human relations and social acceptance using music as a tool in his pedagogical work, and developed an approach that encompassed children, youth, adults, the elderly and the disabled. Kokas pedagogy, which is based on singing, listening and reflecting, can be considered an extension of the Kodály approach. Kokas pedagogy aims to evaluate and improve the feeling of empathy in children through the expression of music in an emotional, cognitive and behavioral context. In addition, as an extension of the feeling of empathy formed by objective observation, it provides awareness in the social context in its relationships with people.

Trainings in Kokas pedagogy consist of five following parts: introduction song, warm-up, listening to classical music work, dance and sharing of emotion, farewell. The introduction song section, the first stage of the training, is an introduction and acceptance by singing the names of the people in the song. The following warm-up section is a section where participants participate in dances and plays accompanied by folk songs and activities in preparation for the improvisational movements they will perform in the next section. Kokas pedagogy is focused on listening and reflecting what is listening. In the third part of the training, children listen to a piece of classical music several times, chosen by the instructor for a specific purpose. This piece of classical music is approximately two minutes long, being a short work or a part of a long work.

In the fourth part of the training, the educator asks the participants who listen to the music to move freely and encourages them to perform free improvised movements that come from within themselves while the music is going on. After the dance and emotion sharing, the training ends with the farewell.

Although Kokas pedagogy is mostly applied in early age groups, it is not an approach developed exclusively for children. Kokas has done the practices and works of this pedagogy in very different groups such as young people, elderly people, parents and disabled people.

Results

Kokas pedagogy can be expressed as an experience-oriented approach that centers on the child/individual using music as a tool. In line with the findings obtained within the scope of the research, it was concluded that Kokas pedagogy is based on singing, listening and reflecting as an extension of the Kodály approach to music education; is similar to Dalcroze approach in terms of thinking of perceiving and feeling music with movement; creates awareness in relation to people in social context by evaluating and developing empathy in children through music; develops creative thinking system by integrating imagination in the context of movement and music; uses music as a tool to express the child's inner world through movement; is mostly applied for preschool children, it is also applied for young people, adults, parents and elderly; is applied to individuals with disabilities as a special education approach in music education.